

ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงาน
วิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

**The Relationship between Leadership Style and the Effectiveness of the Academic
Administration in School under the Primary Office of
Udonthanee Educational Service Area 3**

กุลนิษฐ์ ฐัญญู (Kullanit Rooboon)*ดร.อรรณพ จินะวัฒน์(Dr. Annop Jeenawat)

****ดร.ประสิทธิ์ เกียวศรี(Dr. Prasit Keawsri)*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 (2) ศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 332 คน ผลการวิจัย พบว่า (1) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า แบบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม แบบภาวะผู้นำแบบมุ่งสำเร็จ และแบบภาวะผู้นำแบบสั่งการอยู่ในระดับมาก ส่วนแบบภาวะผู้นำแบบสนับสนุนอยู่ในระดับปานกลาง (2) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับประสิทธิผลของงานวิชาการในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3) แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับด้านการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้อย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to study Leadership styles of Administrators school under the Primary Office of Udonthanee Educational Service area 3. (2) to study level of Academic Administration of school under the Primary Office of Udonthanee Educational Service area 3. (3) to study the Relationship between Leadership styles and the Effectiveness of Academic Administration in school under the Primary Office of Udonthanee Educational Service area 3. The sample were 332 Administrators

* นักศึกษา หลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

*** อาจารย์ สาขาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

and teachers on school under the Primary Office of UdonThanee Educational Service area 3. The findings indicated as follows (1) The overall opinions of administrators and teachers towards Leadership Styles of Administrators school under the Primary Office of Udonthane Educational Service area 3 were high level at Participative Leadership, Achievement – Oriented Leadership and Directive Leadership Styles but they had a Support at a moderate level. (2) The overall opinions of administrators and teachers towards Effectiveness of Academic in Administration in school under the Primary Office of Udonthane Educational Service area 3 were high level. (3) The Leadership Styles of school Administrators had s positively significant relationship with the school Academic administration at the level of .01 , except a Achievement – Oriented Leadership had not positively significant relationship with Development of library and Learning Resource at the level of 0.1

คำสำคัญ : แบบภาวะผู้นำ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษา

Key Words: Leadership styles, Effectiveness of academic administration, School

บทนำ

การบริหารจัดการศึกษาไทยในท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว และมีความหลากหลาย ส่งผลกระทบต่อวงวิชาชีพ การบริหารจัดการศึกษาภายใต้สาระแห่งบทบัญญัติของกฎหมายการศึกษาที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542” เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาโดยยึดหลักของการมีเอกภาพเชิงนโยบาย หลากหลายในการปฏิบัติ โดยเน้นระบบการกระจายอำนาจ และการยึดหลักการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ การปฏิรูปการศึกษามุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการจัดการ และปัจจัยต่างๆ โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษา พัฒนาทั้งระบบ (Whole School Approach : WSA) บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้อง เป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอนและการเรียนรู้ รวมทั้งประสานสัมพันธ์ระดมและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา และเป็นหัวใจสำคัญที่จะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพนักเรียนบรรลุเป้าหมาย และงานวิชาการยังเป็นงานหลักเป็นงานส่วนใหญ่ที่สุดของระบบ สถานศึกษาใดที่งานวิชาการก้าวหน้า หรือเป็นเลิศสถานศึกษานั้นมักมีชื่อเสียงเป็นที่นิยม เป็นที่ยอมรับ ดังนั้น การปฏิบัติงานวิชาการเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการปรับปรุงและสร้างคุณภาพงานวิชาการ โดยเฉพาะการสร้างคุณภาพการเรียนการสอน ผู้นำหรือผู้บริหารแต่ละคนต่างก็มีแบบภาวะผู้นำที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง ผู้บริหารบางคนอาจยึดมั่นแบบหนึ่งแบบใดไปตลอด ผู้บริหารบางคนอาจจะเปลี่ยนแปลงแบบภาวะผู้นำของตน ตามเวลา สถานการณ์ สิ่งแวดล้อม และตำแหน่งหน้าที่การงานที่รับผิดชอบ จากรายงานผลการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา

ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ที่ผ่านมา พบว่า ยังมีปัจจัยอีกหลายอย่างที่ทำการดำเนินการพัฒนาการศึกษาไม่บรรลุเป้าหมาย ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะส่งเสริมคุณภาพสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาว่า แบบภาวะผู้นำแบบใดที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ ภาวะผู้นำแบบใดที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ในการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้เหมาะสมที่สุด ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ และยังเป็นผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้แบบภาวะผู้นำเป็นทางเลือกในการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาและบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ขอบเขตการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยใช้แบบสอบถามเพื่อ

วัตถุประสงค์ของผู้นำ โดยใช้กรอบความคิดวิถีทางเป้าหมายของเฮาส์ (Part-Goal Theory) โดยแบ่งแบบภาวะผู้นำ 4 แบบ คือ แบบสั่งการ แบบมุ่งความสำเร็จ แบบสนับสนุน และแบบให้มีส่วนร่วม และแบบสอบถามวัดประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกรอบในการวัดระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำแนกเป็น 8 ด้านดังนี้

- 1) งานพัฒนาหลักสูตร
- 2) งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) งานทะเบียนและวัดผลประเมินผล
- 4) งานบริหารกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 5) งานส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา
- 6) งานส่งเสริมพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 7) งานพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้
- 8) งานสร้างเครือข่ายพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

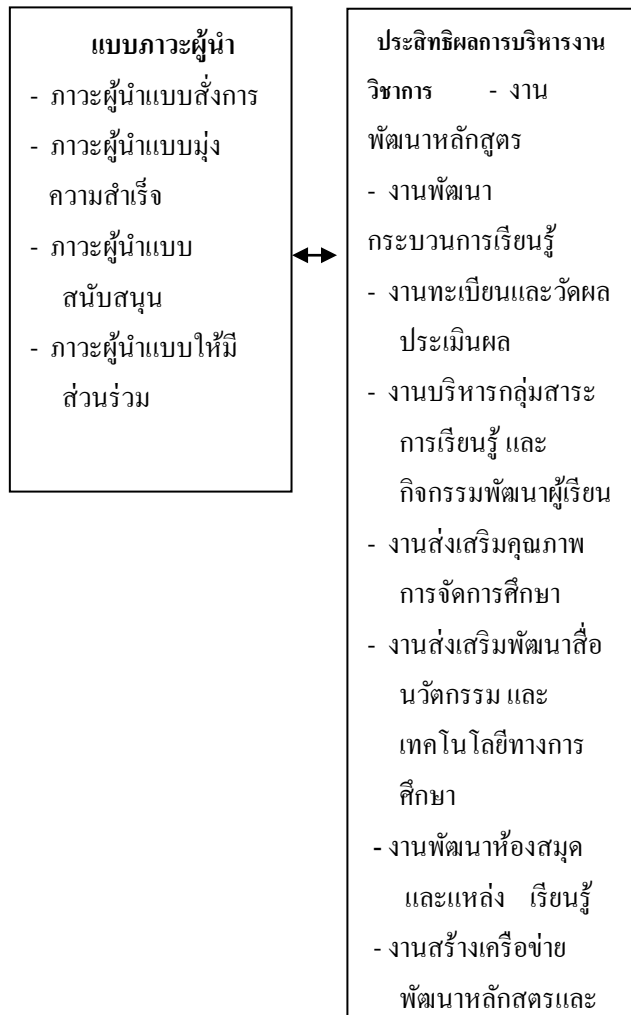
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 166 โรงเรียน โดยมีประชากรผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โรงเรียนละ 2 คน รวม 332 คน

กรอบความคิด

กรอบความคิดทางทฤษฎีของการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยได้ใช้กรอบความคิดทางทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 166 โรงเรียน จำนวน 332 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าเพื่อวัดพฤติกรรมของผู้นำและวัดประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยเครื่องมือทั้งหมด 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) ใช้สอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแบบภาวะ ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นแบบ มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งหา ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดย โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cranach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .966 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำเร็จรูป และสถิติที่ใช้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ แบบสอบถามวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำ ของผู้บริหาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (S.D)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เกี่ยวกับระดับประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา วิเคราะห์ด้วยการ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ใช้วิธีการหาค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

(Pearsons' Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66.30 ส่วนใหญ่จบ การศึกษาปริญญาโทและสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 57.00 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10-19 ปี คิด เป็นร้อยละ 39.20 ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50 และ ครูสายผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 50

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3 พบว่า แบบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม แบบภาวะผู้นำแบบมุ่งสำเร็จ และแบบภาวะผู้นำแบบสั่ง การอยู่ในระดับมาก ส่วนแบบภาวะผู้นำแบบสนับสนุน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนเกี่ยวกับประสิทธิผลของงานวิชาการใน ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ประสิทธิภาพการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประสิทธิภาพการ บริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียน รู้อยู่ในระดับมากอันดับที่ 1 ส่วนด้านการสร้างเครือข่าย พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอยู่ใน ระดับปานกลาง อันดับที่ 8

3. ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า แบบ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จที่มีความสัมพันธ์ทางบวก

กับด้านการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในแต่ละแบบพบว่าภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ในทางบวกสูงสุด และภาวะผู้นำแบบสั่งการมีความสัมพันธ์ในทางบวกระดับต่ำสุด

การทดสอบสมมติฐาน

1) แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการศึกษาพบว่า แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับด้านการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในแต่ละแบบพบว่าภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ในทางบวกสูงสุด และภาวะผู้นำแบบสั่งการมีความสัมพันธ์ในทางบวกระดับต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้แบบภาวะผู้นำเพื่อบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพทั้งสี่แบบ คือ แบบภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม แบบภาวะผู้นำมุ่งความสำเร็จ แบบภาวะผู้นำแบบสั่งการ อยู่ในระดับมาก และแบบภาวะผู้นำแบบสนับสนุน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรศักดิ์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ขอนแก่น เขต 4 มีพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบสนับสนุนแบบมีส่วนร่วม และแบบเน้นความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ส่วนพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบบงการ มีพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระชาติ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิวัฒน์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้บริหารใช้แบบภาวะผู้นำแบบสั่งการอยู่ในระดับปานกลาง แบบมุ่งความสำเร็จ แบบสนับสนุนและแบบให้มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดนุพล (2534: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความต้องการของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา พบว่า ความต้องการของครูอาจารย์ต้องการแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน แบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง แบบอิตาธิปไตยและแบบตามสบายอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของวสันต์ (2540: บทคัดย่อ) ได้วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า แบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวม เป็นผู้นำแบบมุ่ง

ประสิทธิภาพผลอยู่ในระดับสูง แบบผู้นำแบบมุ่งสัมพันธอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นผู้นำแบบมุ่งงานอยู่ในระดับต่ำ ด้านประสิทธิผลของผู้นำ ภาพรวมพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีแบบผู้นำประเภทมีประสิทธิภาพมากมีจำนวนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีแบบผู้นำประเภทมีประสิทธิภาพน้อย และพบว่าแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยของสุทิน (2542: บทคัดย่อ) ได้วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำ ของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 1 ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมผู้นำด้านมุ่งสัมพันธและมุ่งงานในระดับปานกลาง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของพันธ์เทพ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 มีพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบสนับสนุน แบบมีส่วนร่วม และแบบเน้นความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ส่วนแบบบงการมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิจัยของราชัย (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมการบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านการกำหนด

มาตรฐาน มาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม ด้านการเป็นผู้นำ ด้านการติดต่อสื่อสารและด้านการกำหนดเป้าหมาย และด้านการปฏิสัมพันธ์ ด้านการจูงใจและด้านการตัดสินใจ ด้านการควบคุมงาน ด้านการจัดการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารใช้แบบภาวะผู้นำทั้งสี่ด้านใกล้เคียงกัน และใช้แบบภาวะผู้นำแบบสนับสนุนอยู่ในระดับน้อยกว่าทุกแบบ ซึ่งส่งผลให้องค์กรมีเสถียรภาพมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งมีความสอดคล้องกับทฤษฎีวิถีทาง – เป้าหมายของเฮาส์ (Path-Goal Theory) ซึ่งมีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ พฤติกรรมของผู้นำและสถานการณ์เมื่อต่อผู้นำ ผู้นำจะต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนและแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งสถานการณ์ตามทฤษฎีวิถีทาง-เป้าหมาย ประกอบด้วยตัวแปร 2 ชนิด คือ คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ใต้บังคับบัญชาและสิ่งแวดล้อม คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ใต้บังคับบัญชาประกอบด้วย ความต้องการส่วนบุคคล เช่น ความรู้ ทักษะ ความถนัด ลักษณะบุคลิกภาพ เช่นความเชื่อในอำนาจภายใน อำนาจภายนอก ความเชื่อมั่นในตนเอง สิ่งแวดล้อม ได้แก่ โครงสร้างของภารกิจ ความเป็นพิธีการ ทัศนคติของกลุ่ม ผู้นำที่มีประสิทธิผลขึ้นอยู่กับความพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้นพฤติกรรมของผู้นำจะมีประสิทธิผลเมื่อพฤติกรรมนั้นช่วยให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความพอใจและพึงพอใจช่วยในการปฏิบัติงานพฤติกรรมของผู้นำจึงเป็นเครื่องชี้ทางไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนาได้

2. เมื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านพัฒนาหลักสูตร ด้านทะเบียนวัดผลประเมินผล ด้านการบริหารกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาห้องสมุดและ

แหล่งเรียนรู้ และด้านการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านการส่งเสริมพัฒนาสื่อและนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการสร้างเครือข่ายพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สกฤต (2542: บทคัดย่อ) ได้วิจัยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า (1) ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง (2) ค่าเฉลี่ยผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามกลุ่มต่อไปนี้เป็น โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนกลุ่มที่ 1 โรงเรียนกลุ่มที่ 2 โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง (3) ค่าเฉลี่ยผลประเมินอยู่ในระดับมาก สำหรับผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามกลุ่มต่อไปนี้เป็น โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนสังกัดเทศบาล โรงเรียนสังกัดกรมสามัญสูงกว่าในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (4) ประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยมากในด้านการจัดการเรียนการสอน (6) ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่สูงกว่าในโรงเรียนขนาดเล็ก (7) ผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มที่ 1 และผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มที่ 2 มีประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนไม่แตกต่างกัน (8) ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารที่ได้รับการแต่งตั้งด้วยวิธีต่างกันไม่แตกต่างกันเป็นสำคัญที่สุดกว่าครูในระดับอื่น ครูก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา มีพฤติกรรมการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของอภิวัฒน์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาเห็นว่า

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรศักดิ์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีการบริหารวิชาการในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของสกฤต (2542: บทคัดย่อ) ได้วิจัยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิจัยของราชัย (2542: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอยะหมื่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอยะหมื่น จังหวัดขอนแก่น มีการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านการวางแผน การกำหนดวิธิดำเนินงาน ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านงานการเรียนการสอน ด้านงานห้องสมุด ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ ด้านงานส่งเสริมการเรียนการสอน และงานนิเทศการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญเลี้ยง (2543: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ คณะกรรมการโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารครูผู้สอนเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของเบญจวรรณ (2543: บทคัดย่อ) ได้วิจัยการบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพ

ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวนทั้งสิ้นด้าน คือ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การวัดผลประเมินผลและงานทะเบียน และการประเมินผลการจัดงานวิชาการ และผลการวิจัยของพันซ์ เทพ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลข เขต 1 พบว่า โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลข เขต 1 มีประสิทธิผลของโรงเรียนในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีประสิทธิผลสูงสุดคือด้านการอุทิศเวลาให้กับงานในหน้าที่ รองลงมาคือ ด้านการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบและเป้าหมายของโรงเรียน ด้านความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และด้านความเอาใจใส่ต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถพล จินะวัฒน์ และ อาจารย์ ดร. ประสิทธิ์ เจียวศรี ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและได้ติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมานับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณนายพนมชัย นันทะศรี นายสมดุลย์ โจมหาญ นางสาวละมัย พรหมสร นางพิสมัย บุญสอ และนางกัลยาณี ขมศรีเคน ที่ได้คอยให้คำแนะนำและตรวจสอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 และผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไชยวานโนนลือชัย ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ขอขอบผู้บริหาร

สถานศึกษา คุณครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนักศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้กำลังใจตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ .2545. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน. 2528. การบริหารโรงเรียนการบริหารงานวิชาการ เล่ม 3 ชุดฝึกด้วยตนเอง กรุงเทพมหานคร สามเจริญพาณิชย์.
- บุญเลี้ยง ชะวาลิสันต์.2543. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เบญจวรรณ สุกุลเนรมิต.2543. การบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พันซ์เทพ ใจคำ .2547. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลข เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏเลย.

- ราชัย จันทรหวัทนา .2542. การศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารและการ
บริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชุมแพ
จังหวัดขอนแก่น วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วสันต์ สารนันท์ .2540. ความสัมพันธ์ระหว่างแบบ
ผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาค
วิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สกุล กังวาลไกล .2542. ประสิทธิภาพการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการ วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุทิน นิ่งทองคำ .2542. ความสัมพันธ์ระหว่าง
พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับ
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของหัวหน้า
หมวดวิชาเขตการศึกษา I วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สุรศักดิ์ ทิพย์สุวรรณ .2548. ความสัมพันธ์ระหว่าง
พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร
เขต 4 วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราช
ภัฏเลย
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา .2545. พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข

- เพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
กรุงเทพมหานคร พรึกหวานกรภาพึก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต
3 .2555. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพ การ
จัดการศึกษา ประจำปี 2555 จังหวัด
อุดรธานี กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล
การจัดการศึกษา
- อภิวัดน์ แสนคุ้ม .2546. ความสัมพันธ์ระหว่างแบบ
ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับ
ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- Darft, Richard L.1990. Leadership Theory and
Practice. The Dryden Press.
- Davis,Gary A. and Thomas,Magaret A.1989.
Effective School and Effective
Teacher. Boston: Allyn and
Baconinc.
- Dubrin J. Andrew.1998. Leadership Research
Finding, Pracetice, and Skill.
Houghton Mifflin.
- Fiedler, Fred E.1967. A theory of Leadership
Effectiveness. New York: McGraw-
Hill.
- Hersey, Paul and Blandchard, Kenneth H.1982.
Mannegement of Organization
Behavior: Utillzing. Human
Resources 4th ed. Englewood
Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.